

Ocena sytuacji Spółki PROCHEM S.A. w 2020 r. z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem

Ocena Spółki PROCHEM S.A. za 2020 r. dokonana została w trzech aspektach:

- wyników działalności,
- sytuacji Spółki,
- funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem.

I. OCENA WYNIKÓW SPÓŁKI ZA 2020 R.

Spółka w zakresie podstawowej działalności – sprzedaży usług inżynierskich i budowlanych – osiągnęła 317,9 mln zł i jest to poziom sprzedaży około 18% wyższy niż w roku 2019. Postęp w sprzedaży wpłynął także na znaczną poprawę wyniku z działalności podstawowej, co należy ocenić bardzo pozytywnie.

Na poziomie zysku netto rok 2020 zakończył się zyskiem 10 076 tys. PLN tj. ponad dwuipółkrotnie wyższym w porównaniu z poprzednim rokiem.

Także Grupa Kapitałowa Prochem osiągnęła wyższą sprzedaż i znacznie wyższy wynik w porównaniu do roku 2019. Sprzedaż wyniosła prawie 349 mln PLN, zysk netto 13 854 tys. PLN.

Tak więc wyniki 2020r. należy uznać za bardzo dobre, szczególnie biorąc pod uwagę, że wysoka dynamika wzrostu, zarówno przychodu, jak i zysku została zrealizowana w warunkach trwającej epidemii COVID-19.

II. SYTUACJA SPÓŁKI

Z punktu widzenia makroekonomicznego na sytuację Spółki PROCHEM, w zakresie działalności podstawowej, mają wpływ dwie grupy czynników.

Pierwsza wiąże się z sytuacją ogólnogospodarczą, zmianą w PKB, a przede wszystkim z poziomem inwestycji przedsiębiorstw.

W tym zakresie 2020r. przedstawiał się zdecydowanie niekorzystnie. Po raz pierwszy od 1991 roku wystąpiła w Polsce recesja. Projekt Krajowy Brutto spadł o 2,8%, inwestycje spadły o 8,4%, co oznaczało dalszy spadek i tak już niskiej stopy inwestycji z 18,5% w 2019r. do 17,1%.

Drugą grupą czynników ważnych dla wyników firmy jest aktywność inwestycyjna firm z branż, w których PROCHEM ma mocną pozycję tj. chemia, petrochemia, budownictwo przemysłowe, energetyka.

Dla odmiany sytuacja w tej grupie czynników była w 2020r. sprzyjająca. Głównymi tematami w 2020r. były umowy realizowane dla firm Bioagra S.A. i Anwil S.A.. Sprzedaż dla tych dwóch klientów stanowiła ponad 85% wielkości sprzedaży firmy w 2020r.

Także rok 2021 zapowiada się pod tym względem interesująco. Nowe projekty inwestycyjne, zapowiadane przez niektóre firmy z branży petrochemicznej czy chemicznej, w połączeniu z silną aktywnością marketingową Prochemu i jego wysoką pozycją inżynierską na rynku stwarzają szansę, że także wyniki osiągnane w bieżącym roku powinny być satysfakcjonujące. Kolejne duże i złożone projekty inwestycyjne realizowane z sukcesem przez firmę powinny skutkować także coraz mocniejszą pozycją rynkową Prochemu.

Mimo tak opisanej sytuacji, świadomość silnego uzależnienia Prochemu od koniunktury inwestycyjnej skłania kierownictwo firmy do poszukiwania aktywności pozwalających stabilizować pozycję firmy także w okresach mniej sprzyjających.

Do pierwszej grupy należy działalność doradztwa technicznego, usługi rozwijanej w ostatnich latach. PROCHEM włącza się w tematy technologiczne na ich pierwszym etapie, gdzie inwestor skupia się na rozpoznaniu i wstępnej ocenie sensowności technicznej i ekonomicznej projektu. Własne kompetencje technologiczne PROCHEMU i instytutów naukowych współpracujących z PROCHEMEM pozwalają na świadczenie technicznych usług doradczych dla klientów. Rozpoczęcie współpracy na tym wczesnym etapie pozwala budować pozycję kompetencyjną firmy i stwarzać mocne podstawy do dalszej współpracy. Należy jednak zauważyć, że w Polsce świadomość wagi tego przedinwestycyjnego etapu jest nadal niska.

Do drugiej grupy mającej na celu uzyskanie istotnych nadwyżek finansowych, spełniających funkcje amortyzacyjne w stosunku do działalności podstawowej, jest prowadzona sporadycznie, choć z pewną regularnością działalność deweloperska. Duży projekt biurowy Astrum Business Park, realizowany z partnerem finansowym, znalazł swoje potwierdzenie rynkowe w skutecznym wynajmie ponad 95% powierzchni biurowej renomowanym najemcom. Zgodnie z przyjętym modelem

biznesowym po komercjalizacji budynku zakładane jest dokonanie transakcji sprzedaży obiektu i zamknięcia cyklu deweloperskiego. Ze względu na uwarunkowania rynkowe, w szczególności związane z epidemią, w 2020r. nie doszło do tego. W roku bieżącym będą kontynuowane starania mające na celu sprzedaż budynku.

Podsumowując można stwierdzić, że 2021r. zarówno w podstawowej działalności inżynierskiej, uzupełnianej usługami doradztwa technicznego oraz w obszarze aktywności deweloperskiej pozwala na pewien optymizm.

Wybuch epidemii skomplikował sytuację i to zarówno po stronie aktywności Spółki (praca zdalna), jak i po stronie klientów, których część podjęła decyzje o przesunięciu w czasie planowanych projektów inwestycyjnych.

Skala wpływu pandemii na gospodarkę jest trudna do przewidzenia. Z jednej strony może to być wpływ negatywny, wyrażający się spowolnieniem, recesją. Wysoki poziom niepewności i niejednoznaczności prognoz może raczej skłaniać firmy do hamowania aktywności inwestycyjnej, przesuwania decyzji o rozpoczęciu inwestycji, czy też do spowalniania realizacji już rozpoczętych projektów. Z drugiej strony zakończenie epidemii może być czynnikiem wyzwalamym, prorozwojowym, co pozwoli skutecznie działać Prochemowi w najbliższych latach.

III. OCENA SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ I ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Zakres kontroli obejmuje swym zasięgiem przede wszystkim:

- działalność gospodarczą spółki - podstawową oraz pomocniczą,
- sprawozdawczość finansową i rozliczenia księgowe,
- zgodność działania spółki z obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
- zatrudnienie i płace.

Specyfika działalności PROCHEM S.A. związana jest z realizacją na rzecz klientów złożonych przedsięwzięć inwestycyjnych.

W spółce istnieją i są stosowane systemy planowania i kontroli realizowanych przedsięwzięć. Systemy takie nie działają w czasie rzeczywistym a sygnały z nich płynące są analizowane z opóźnieniem. Po nienajlepszych doświadczeniach z lat

ubiegłych, dotyczących działania systemu kontroli Zarząd podjął w 2017 roku działania naprawcze. W tym też roku została zmieniona instrukcja „Kontroli kosztów usług” oraz mianowano nowego kierownika „Zespołu kontroli kosztów” odpowiedzialnego za wdrożenie modyfikacji i usprawnionych procedur. Rok 2018 był drugim, w którym system działał według nowych zasad. W 2018r. dokonano kolejnych modyfikacji w systemie „Kontroli kosztów usług” w zakresie prezentacji budżetów i są one stosowane w odniesieniu do nowych tematów od 1.01.2019r.

Głównym zadaniem kontroli instytucjonalnej jest przeprowadzenie kompleksowych kontroli w zakresie najważniejszych zagadnień dla spółki oraz zbieranie i opracowywanie informacji dotyczących działalności komórek organizacyjnych spółki, wybranych problemów ekonomicznych i innych zagadnień, które w danym okresie uznane zostały przez Zarząd spółki za najbardziej istotne. Oprócz instytucjonalnej kontroli wewnętrznej w spółce istnieje także tak zwana kontrola funkcjonalna wykonywana przez kierowników różnych szczebli. Kierownicy ci sprawują nadzór nad podległymi im pracownikami, polegający na sprawdzaniu stanu realizacji ustalanych zadań.

Czynności kontrolne prowadzone są we wszystkich fazach działalności w formie kontroli wstępnej, bieżącej i następnej. Dokumenty finansowo-księgowe poddawane są kontroli merytorycznej, formalnej i rachunkowej. Informacja o poprawności formalno-merytorycznej i rachunkowej opatrzona jest podpisem sporządzonym w sposób identyfikowalny (pełne imię i nazwisko) lub opatrzona pieczętą imienną osoby upoważnionej oraz datą zatwierdzenia dokumentu.

W PROCHEM S.A. nie występuje odrębna, wydzielona organizacyjnie struktura zarządzania ryzykiem. Identyfikacją i oceną obszarów ryzyka zajmują się właściwe dla danego rodzaju ryzyka służby Spółki. Do ich obowiązków należy także zdefiniowanie działań niezbędnych do ograniczenia ryzyka.

Nadzór, ale też i kluczowe decyzje dotyczące skali ekspozycji na ryzyko podejmuje Zarząd Spółki. Analiza ryzyk ma w PROCHEM S.A. charakter systemowy, ujęty w różnego rodzaju procedurach, dotyczących poszczególnych ryzyk.

W 2017r. dokonano przeglądu i usprawniono system zarządzania ryzykiem w trakcie realizacji kontraktów w ramach procesu „Zintegrowanego systemu zarządzania” poprzez podproces „Zarządzanie ryzykiem i szansami” Proces ten oparty jest o

wymagania międzynarodowej normy ISO-31000. Procedura obowiązuje we wszystkich jednostkach organizacyjnych Prochem SA zaangażowanych w przygotowanie oferty i realizację projektów.

W bieżącym roku Rada Nadzorcza zapoznała się i przeanalizowała, w ramach corocznej oceny, aktualną informację o funkcjonujących w spółce systemach kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego.

W działalności Prochem zidentyfikowano następujące ryzyka:

1. Ryzyko wahań koniunktury

Spółka jest w wysokim stopniu podatna na wahania koniunktury w budownictwie i silnie uzależniona od popytu na usługi inżynierskie, który to popyt ma charakter cykliczny.

W celu ograniczenia wpływu tego ryzyka na wyniki i sytuację Spółki:

- prowadzony jest monitoring sytuacji makroekonomicznej i sytuacji w wybranych branżach
- kontynuowana jest dywersyfikacja przedmiotowa (działalność wykonawcza, działalność w zakresie doradztwa technicznego, działalność deweloperska),
- optymalizowany jest poziom rezerw finansowych.

2. Ryzyko utraty kluczowych pracowników

Działalność Spółki opiera się na dobrze wykształconej i wykwalifikowanej kadrze pracowników, którzy są jednocześnie atrakcyjnym celem rekrutacji przez konkurencję.

W celu ograniczenia tego ryzyka Spółka stosuje:

- Monitoring rynku pracy i poziomu wynagrodzeń,
- Utrzymanie systemu szkoleń i podnoszenia kwalifikacji
- Programy motywacyjne dla kluczowej kadry
- Aktywny system naboru poprzez współpracę z uczelniami

3. Ryzyko wystąpienia zagrożeń przy wykonywaniu kontraktów

Rodzaje prowadzonej w PROCHEM S.A. działalności – przygotowywanie i zarządzanie projektami inwestycyjnymi dla klientów – powodują, iż jest to stale występujące ryzyko.

Dla jego ograniczenia PROCHEM S.A. stosuje:

- realistyczną kalkulację cenową przy zawieraniu kontraktów,
- monitoring zaawansowania kontraktów i ujawniania zagrożeń,
- dobór wiarygodnych podwykonawców,
- klauzule kontraktowe ograniczające górną wysokość kar umownych.

Stosowanie tych systemowych instrumentów pozwoliło uniknąć finansowych konsekwencji przy realizacji kontraktów zawieranych w warunkach kryzysowych, w tym w warunkach silnej konkurencji cenowej.

4. Ryzyko nierzetelności płatniczej

Instrumentami ograniczającymi ten stale występujący rodzaj ryzyka są:

- monitoring standingu klientów przed i w trakcie realizacji kontraktów,
- stosowanie wyspecjalizowanych procedur windykacyjnych,
- optymalizacja struktur płatności.

5. Ryzyko walutowe

Instrumentami ograniczającymi ten rodzaj ryzyka są:

- Monitoring i prognozowanie kursów walut,
- Terminowe transakcje walutowe,
- Zakup urządzeń i usług w walutach kontraktów

6. Ryzyko uzależnienia od dużych nabywców usług

Instrumentami ograniczającymi ten rodzaj ryzyka są:

- Monitoring umów ze znaczącymi dostawcami
- Zapisy kontraktowe zawierające elementy amortyzujące
- Utrzymanie partnerskich stosunków z powtarzalnymi klientami

PODSUMOWANIE

Zarówno w zakresie systemu kontroli, jak i zarządzania ryzykiem dokonane w poprzednich latach systemowe i personalne zmiany zwiększyły poziom bezpieczeństwa w funkcjonowaniu Spółki i ograniczyły ryzyko niedostrzeżenia istotnego zagrożenia w zakresie podstawowej działalności firmy.

Podpisy członków Rady Nadzorczej: *

1. Marek Garliński

2. Karol Żbikowski

3. Andrzej Karczykowski

4. Wiesław Kiepiel

5. Krzysztof Oblój

**(właściwe podpisy na oryginalnym dokumencie)*